

Arbetsmarknadsdepartementet

A2016/01307/I

Stockholm 2018-08-23

Ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga

Svenska Vård är en branschorganisation för fristående utförare i vård, omsorg och behandling. Vi lämnar härmed ett remissyttrande avseende rubricerad PM.

Vi ser nu en oroväckande utveckling som består av att kommuner väljer att "hämta hem" placerade barn och ungdomar från andra kommuner. Det finns, tyvärr, exempel på kommuner som beslutat om att hämta hem placerade som rotat sig i en ny miljö och där exempelvis det sociala nätverkan det i samhället liksom skol- eller gymnasiegång fungerar väl. Att flytta placerade på detta vis är enligt vår uppfattning kontraproduktivt och det finns anledning, vilket också nämns i remissen, att betona vad Socialtjänstlagen föreskriver om barnets bästa.

Med föreliggande förslag, och det relativt snabba ikraftträdandet, finns risk för att den beskrivna utvecklingen kommer att intensifieras vilket vore kontraproduktivt i relation till målet med integrations- och omsorgsinsatser. En placerad som rotat sig i ett sammanhang, i en familj, i ett boende och i en skola måste få arbetsro och långsiktighet.

En utgångspunkt i frågan om omsorg och vid behov behandling av ensamkommande barn och unga har varit pris och kostnader. Det är naturligtvis en viktig aspekt. Men sett i ett större och längre perspektiv bör, menar vi, ett mer djuplodande samhällsekonomiskt perspektiv anläggas. Det, i krontal, mest fördelaktiga vägvalet kan långsiktigt, också i krontal, visa sig vara det minst fördelaktiga. Därför är det helt avgörande att sk. matchningar, där barnets eller ungdomens behov matchas till en utförare, håller en hög kvalitet.

Vi reagerar också på följande skrivning i konsekvensavsnittet (s.62)

"Utvecklingen på senare tid har visat att dyrast inte alltid innebär bästa kvalitet i detta sammanhang. Regelverkets utformning och stor efterfrågan på boenden har gjort det möjligt att ta ut höga priser per dygn, men som inte har motsvarat högre kvalitet när det gäller boende och omsorg."

Att inte ersättningssystemet från start var differentierat till olika behovsnivåer var ett mycket stort misstag som påverkat kvalitetskonkurrensens negativt och underlättat för oseriösa aktörer inom vård och omsorg. Vi varnade för detta tidigt 2015, bland annat i kontakter med Migrationsverket.

Vi menar att det är oerhört viktigt att framöver koppla priset för en omsorgstjänst till innehåll, standard och kvalitet. Här krävs tydliga förbättringar i upphandlingsunderlag och uppföljning. I synnerhet om vi vill veta vilka sätt att arbeta som är framgångsrika och samhällsekonomiskt effektiva på kort och lång sikt.

Vad gäller ikraftträdandet, januari 2017, konstaterar vi att många kommuner har gällande avtal som gott och väl sträcker sig en bit in i 2017. Och om kommunerna inte får kostnadstäckning ser vi en risk i att pris kommer att gå före kvalitet och innehåll i de aktuella tjänsterna. Staten bör, menar vi, också peka på hur viktigt det är att vi har en resultatorienterad socialtjänst där professionerna tillåts göra sitt arbete på ett bra vis och där utförare ges rimliga villkor som leder till ökad kvalitetskonkurrens.

Vi hoppas på ett ökat statligt och kommunalt intresse för kvalitet och innehåll ställt i relation till pris. Vi som branschorganisation medverkar gärna i ett fortsatt arbete kring dessa frågor.

Väl värt att notera är också att vi inte i Sverige sannolikt inte hade klara av den exceptionella situation som rådde under 2015 utan hjälp privata och fristående aktörer i social omsorg.

Det som stat och kommun nu kan göra är att prioritera hög kvalitet i upphandlingar, matchningar och att ge stöd till ett resultatorienterat arbete där målet med arbetet är att ge ensamkommande barn och unga god livschanser i Sverige. Om vi inte lyckas kan inget ersättningsystem i världen förhindra ökade kostnader i andra delar av vårt välfärdssystem, så det är väl värt att satsa tidigt.

För Svenska Vård

Dan Nilsson
Förbundsdirektör